

УДК 351.861

## ЗАПОБІГАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ РИЗИКІВ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Цимбал Б.М., к.т.н., Ткаченко О.О.

(Національний університет цивільного захисту України)

Лісове господарство є одним з найбільш травмонебезпечних галузей. Щорічно в Україні на лісозаготівельних роботах гинуть та втрачають працездатність сотні людей. Ця галузь була і залишається з великими виробничими ризиками. Цими ризиками потрібно уміти управляти – виявляти, усувати та попереджувати. Робота у лісовому господарстві в сфері гігієни та безпеки праці має багато характеристик, які спонукають до необхідності дотримання особливих правил організації праці, експлуатації робочого обладнання і використання засобів індивідуального захисту.

Відповідні служби держави активно залучені до профілактики нещасних випадків, але людський фактор, застарілі засоби роботи та низький рівень знань техніки безпеки працівників відіграють негативну роль.

З рисунка 1.1 можливо побачити, що кількість нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом у лісовому господарстві України за останні п'ять років йде на спад. Так в 2014 році кількість нещасних випадків становила 352. Поступово з року в рік кількість нещасних випадків знижувалась, і вже в 2018 році становила – 262, у зв'язку зі скороченням кількості підприємств даної галузі, кількості працівників та залишається на високому рівні.

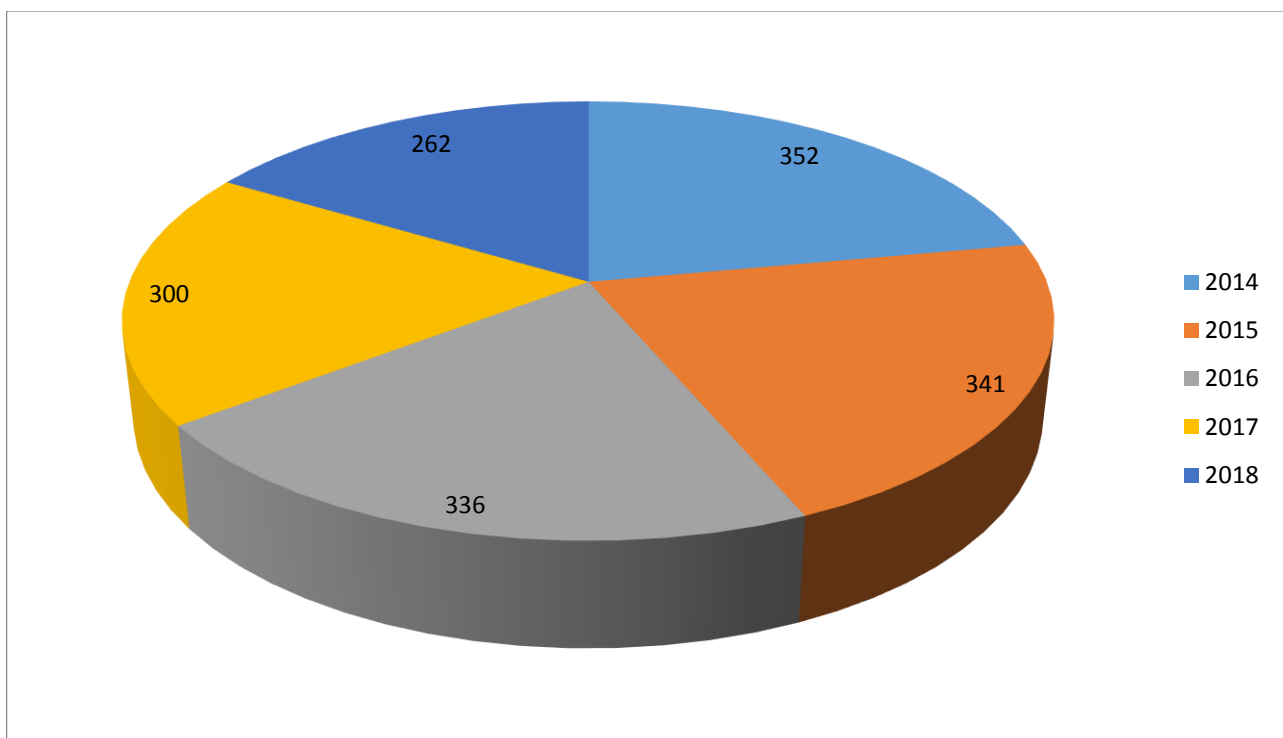


Рис.1.1 – Кількість нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом у лісовому господарстві України

На рис. 1.2 представлено кількість загиблих від травматизму у лісовому господарстві України. Виходячи з даних на діаграмі можливо зробити висновок, що протягом останніх п'яти років відбувався як зріст числа загиблих, так і спад. З 2014 року по 2016 рік було зростання кількості загиблих від травматизму у лісовому господарстві на 9 випадків. А починаючи з 2017 року по 2018 рік бачимо значний спад кількості загиблих на 18 випадків. Це пов'язано зі скороченням кількості підприємств даної галузі, кількості працівників та залишається на високому рівні.

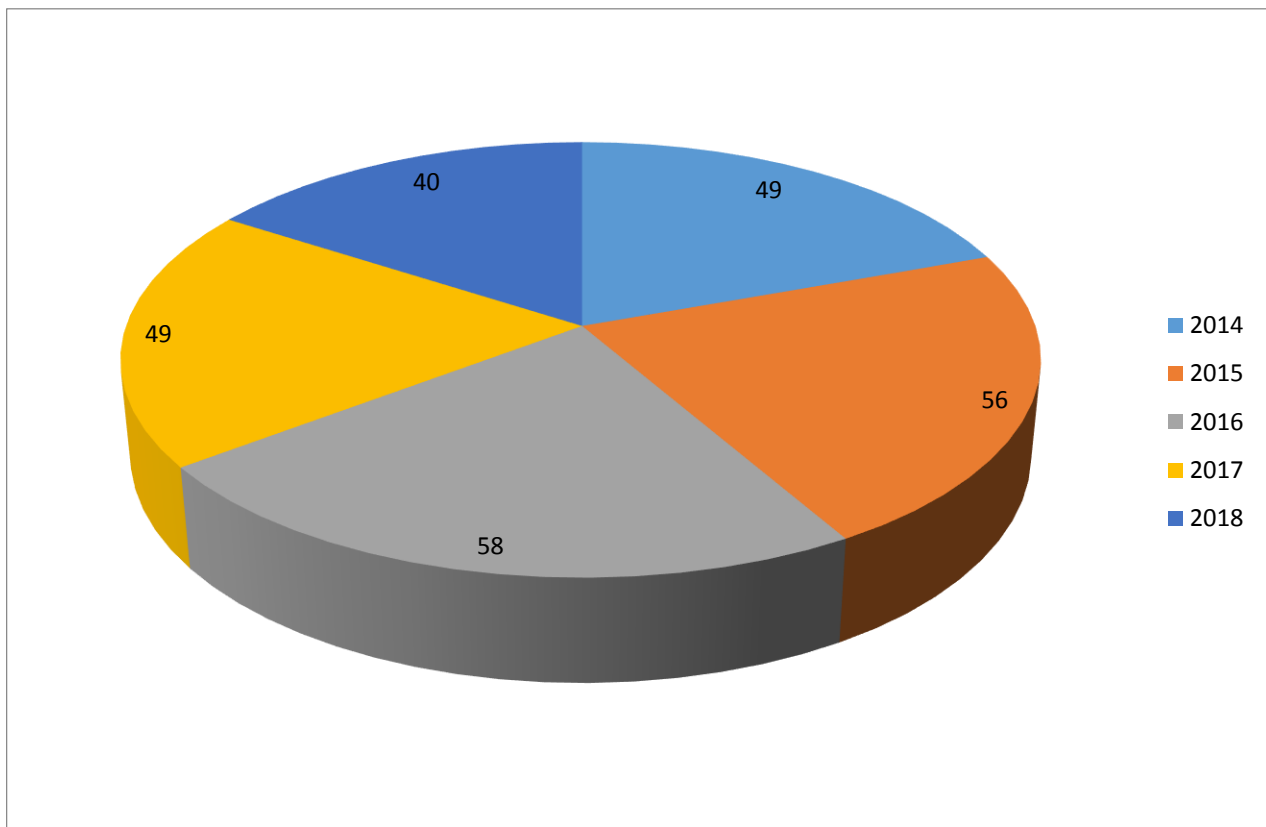


Рис.1.2 – Кількість загиблих від травматизму в лісовому господарстві України

На рис. 1.3 зображено витрати підприємств, зумовлені нещасними випадками в лісовому господарстві України. Витрати підприємств в 2014 році були найменші – сягали 1497932 грн., а в 2017 році ці витрати були найбільші – 2538475 грн. та зросли в 1,69 рази, але в 2018 році зменшились в 1,44 рази, це пов'язано з скороченням грошових виплат та приховуванням нещасних випадків на виробництві [1-4].

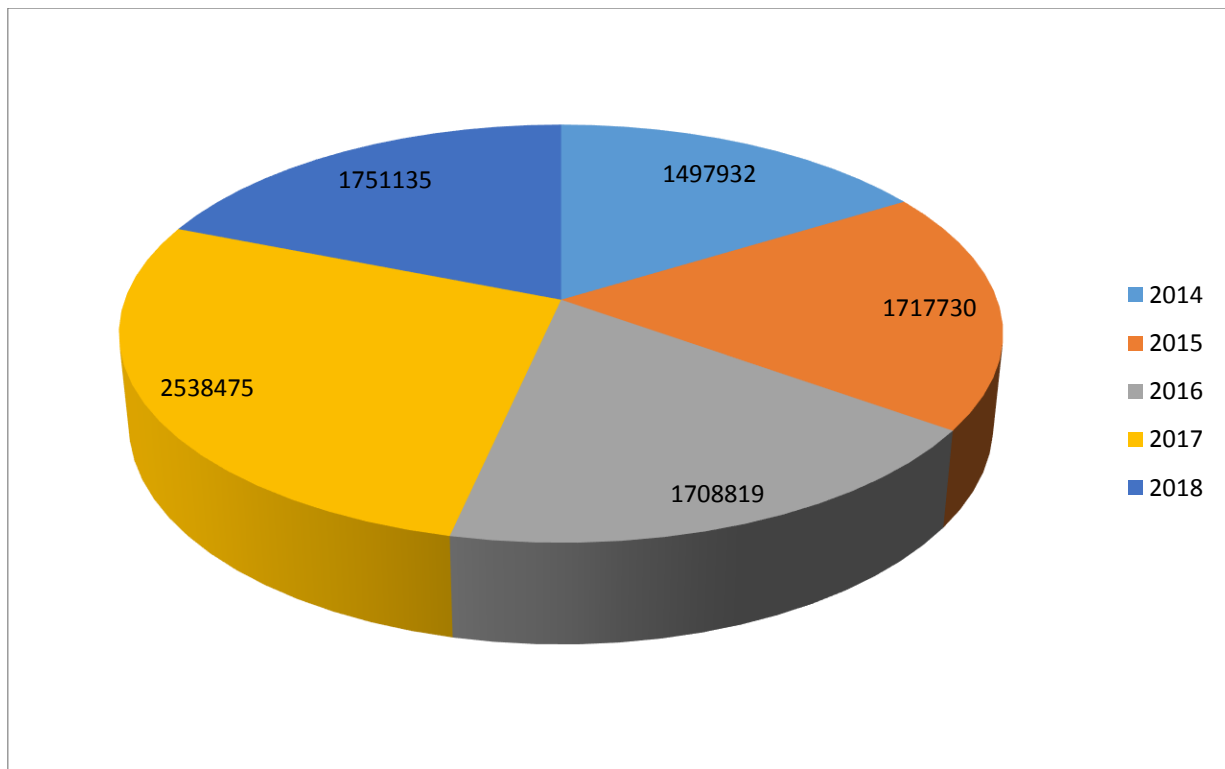


Рис.1.3 – Витрати підприємств, зумовлені нещасними випадками в лісовому господарстві України, грн.

Професії працівників лісового господарства підлягають багатьом ризикованим ситуаціям. Одними з таких є вплив фізичних обмежень, а саме працівники лісового господарства особливо піддаються фізичним негараздам: повторювані та тривалі суглобові обмеження, перенесення вантажів, вплив шкідливих шумів, негода, вібрації, що передаються на верхні кінцівки. Також це є вплив на ризики використання інструментів, неправильне використання бензопили може спричинити серйозні наслідки (порізи або розриви кінцівок). До ризикованих ситуацій відноситься: користування транспортними засобами, обладнаними недостатньою кількістю лебідки або невідповідними лебідками, відсутність пандусів для доступу на причепа, помилки під час завантаження або вивантаження журналів, відсутність конструкцій проти падіння предметів та протиперекидних засобів на транспортні та недотримання інструкцій з експлуатації машин. Одними з таких ситуацій може бути непередбачувана напруга і стискання в стовбурі та гілках дерев. Також спостерігаються ситуації впливу хімічних речовин, а саме: перекидання та контакт із маслами, паливом, невідповідність відводу вихлопних газів та неправильно відрегульовані двигуни. На працівників лісного господарства впливають біологічні агенти: надрізи, які забруднені ґрунтом, укуси тварин (сказ, лептоспіроз тощо), укуси кліща через проблеми з кліщовим енцефалітом та алергія на пилок або комах (оси та шершні).

До основних фізичних ризиків відносять: дроблення, переломи і розсічення пальців і кінцівок та крововиливи. Також з основних ризиків є ураження шкіри, включаючи шкіру голови. Може бути пошкодження очей від осколків деревини або каменю та пилу, травми голови, порушення слуху, пов'язані із впливом шуму та респіраторна алергія.

До заходів запобігання виробничого травматизму працівників у лісовому господарстві належать, по-перше, необхідність складання технологічної карти робіт, до якої включають усі аспекти виробничих операцій, у тому числі з охорони праці.

По-друге, проведення інструктажів з охорони праці на робочих місцях з усіма працівниками, медогляди, щорічне навчання з питань охорони праці та безпечного ведення робіт з підвищеною небезпекою для посадових осіб та працівників, перевірку знань щодо дотримання правил безпечного виконання робіт.

По-третє, посилення контролю за дотриманням правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової та виробничої дисципліни. Не допускати до роботи працівників у стані алкогольного, наркотичного сп'яніння, хворобливого або стомленому стані.

По-четверте, перевірка відповідності машин та обладнання вимогам правил з охорони праці, пожежної безпеки, дорожнього руху та електробезпеки повинна відбуватися систематично.

#### **Список літератури:**

1. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: [http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art\\_id=199948&cat\\_id=32888](http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=199948&cat_id=32888) (дата звернення: 30.04.2020).

2. Державна служба статистики України «Травматизм на виробництві в Україні за 2014 – 2018 роки». (дата звернення: 30.04.2020).

3. Dossiers CHSCT : La prévention des risques des travaux forestiers. URL: [http://www.officiel-prevention.com/formation/fiches-metier/detail\\_dossier\\_CHSCT.php?rub=89&ssrub=206&dossier=244](http://www.officiel-prevention.com/formation/fiches-metier/detail_dossier_CHSCT.php?rub=89&ssrub=206&dossier=244) (date d'appel: 30.04.2020).

4. Попередження виробничого травматизму на підприємствах лісового господарства: поради сваявських лісівників. URL: <https://zakarpatlis.gov.ua/poperedzhennya-vyrobnychoho-travmatyzmu-na-pidpryjemstvah-lisovoho-hospodarstva-porady-svalyavskyh-lisivnykiv/> (дата звернення: 30.04.2020).